

Forslag

til

Lov om ændring i lov om naturfredning.

Fremsat den 28. oktober 1958 af statsministeren.

§ 1.

I lov nr. 140 om naturfredning af 7. maj 1937, jfr. lov nr. 129 af 13. april 1938 og lov nr. 339 af 25. juni 1940, indføres følgende som nyt kapitel:

V. Fredningsplaner.

§ 33. Det påhviler statsministeren at lade udarbejde planer over og beskrivelse af almeninteressante eller særlig ejendommelige landskaber samt arealer, som det på grund af deres naturskønhed eller beliggenhed må anses for ønskeligt at bevare fri for bebyggelse eller andre foranstaltninger, der kan ødelægge eller forringe de pågældende områder for almenheden.

Udgifterne hertil bevilges på finansloven.

§ 34. Til at udarbejde de i § 33 nævnte planer kan statsministeren nedsætte et udvalg for hele landet eller særlige udvalg for en eller flere amtsrådkredse eller for andre nærmere bestemte områder.

Udvalgene kan antage fornøden sagkyndig medhjælp.

§ 35. Når en fredningsplan er udarbejdet af et af de i § 34 omhandlede udvalg, indsender dette planen til overfredningsnævnet. Såfremt overfredningsnævnet godkender fredningsplanen, hvorom bekendtgørelse vil være at indrykke i Statstidende, må, indtil fredning af de pågældende arealer er gennemført eller endeligt opgivet, hvorom bekendtgørelse ligeledes indrykkes i Statstidende, tilstanden på de under planen indtagne områder ikke uden vedkommende udvalgs tilladelse forandres, men de pågældende arealer må udelukkende udnyt-

tes på samme måde som hidtil. Navnlig må der i det omhandlede tidsrum ikke uden udvalgets tilladelse på arealerne opføres bygninger af nogen art eller anbringes master, boder eller andre indretninger eller foretages beplantninger, der kan ødelægge eller forringe de pågældende områders betydning for almenheden. Såfremt udvalgets tilladelse nægtes, kan ejeren indanke sagen for overfredningsnævnet. Går overfredningsnævnets afgørelse imod ejeren, kan han kræve fredningssag rejst i overensstemmelse med lovens almindelige bestemmelser.

§ 36. Når overfredningsnævnets godkendelse foreligger, foranlediger det udvalg, der har udarbejdet fredningsplanen, denne tinglyst og noteret på tingbogens blade for de ejendomme, som helt eller delvis omfattes af planen. Aflysning skal ligeledes ved udvalgets foranstaltning finde sted, når planerne er endeligt opgivet.

§ 37. Det påhviler endvidere de i § 34 omhandlede udvalg at underrette statsministeren om, hvilke arealer der er indtaget under fredningsplanerne med henblik på udnyttelse som opholdspladser, campingpladser o. l. samt til frie badestrande.

Statsministeren kan pålægge udvalgene at søge sådanne arealer erhvervet til det offentlige eller på anden måde sikret til det tilsigtede formål ved overenskomst med ejeren og andre i vedkommende ejendom berettigede.

Om udfaldet af forhandlingerne afgiver udvalget meddelelse til statsministeren, som afgør, om sagen skal fremmes på det ved forhandlingerne tilvejebragte grundlag

henholdsvis ved rejsning af fredningssag efter naturfredningslovens almindelige regler.

Statsministeren kan gøre sin godkendelse betinget af, at købesummen for ejendommen eller erstatningen for servituten udredes på samme måde som i § 17 anført.

§ 38. Skønner et udvalg, at spørgsmålet om et areals fredning kan forventes rejst snarest efter fredningsplanens godkendelse af overfredningsnævnet, kan udvalget vælge at rejse fredningssag efter lovens almindelige regler.

§ 39. Bestemmelserne i § 7 og § 32, sidste stk., finder anvendelse på de i § 34 omhandlede udvalg.

§ 2.

§ 31 ophæves.

Kapitel V og kapitel VI rettes til henholdsvis kapitel VI og kapitel VII.

§ 32, § 33, § 34, § 35 og § 36 rettes til henholdsvis § 31, § 32, § 40, § 41 og § 42.

§ 3.

Statsministeren bemyndiges til at lade lov om naturfredning af 7. maj 1937 optrykke og bekendtgøre med de ændringer og tilføjelser, som følger af lov nr. 129 af 13. april 1938, lov nr. 339 af 25. juni 1940 og nærværende lov.

Bemærkninger til lovforslaget.

Ved lov nr. 140 af 7. maj 1937 om naturfredning, der afløste naturfredningsloven af 1917, indførtes i § 31 en bestemmelse, hvorefter der ved overfredningsnævnets foranstaltning vil være at udarbejde planer over og beskrivelse af almeninteressante, særlig ejendommelige eller smukke landskaber, således at der på grundlag heraf kan udarbejdes en samlet fredningsplan enten for hele landet eller for enkelte landområder. Udgifter hertil bevilges ved finansloven.

I erkendelse af den omstændighed, at områder af overfredningsnævnet erklæres for særlig egnet til at bevares for eftertiden ved fredning let ville medføre udstykning og bebyggelse endog på steder, hvor grundejerne ikke hidtil har haft blikket åbent for nogen særlig naturskønhed, og således medføre en stigning af de erstatninger, om hvis udredelse til grundejerne der ved planens gennemførelse ville blive spørgsmål, blev der ved lov nr. 129 af 13. april 1938 om tillæg til lov om naturfredning truffet bestemmelser, som i det væsentlige går ud på, at tilstanden på de under en fredningsplan inddragne områder ikke må forandres uden overfredningsnævnets tilladelse, dog at ejeren, hvis overfredningsnævnets tilladelse nægtes, kan kræve fredningssag rejst i overensstemmelse med naturfredningslovens almindelige regler.

Endelig bestemtes det ved lov nr. 339 af 25. juni 1940 om tillæg til lov om naturfredning, at naturfredningsplaner tinglyses ved overfredningsnævnets foranstaltning og noteres på tingbogens blad for de ejendomme, som helt eller delvis omfattes af planerne, og at aflysning finder sted, når planerne erstattes med endelig fredning eller endeligt opgives.

I henhold til de fornævnte bestemmelser er der hidtil udarbejdet fredningsplaner vedrørende Københavnsseggen, omgivelserne af Arresø, Fanø og Århuseggen.

De senere års stærke udvikling af kommunikationsmidlerne medfører, at boligbebyggelse og industrielle anlæg ikke i samme grad som tidligere må opføres i nær forbindelse med byerne, men ofte med fordel kan placeres på steder, som tidligere landskabeligt set har henligget uforstyrret.

Den samlede befolknings interesser i bevaring af landets naturværdier trues nu langt stærkere end før, og naturfredningsmyndighedernes mulighed for i tide at gribe regulerende og beskyttende ind bliver mere og mere problematisk, ligesom det undertiden synes mere vanskeligt for naturfredningsnævne og overfredningsnævnet, end man hidtil har regnet med, at stå imod den stigende spredning og intensivning af bebyggelse på og udnyttelse af naturskønne steder.

Hertil kommer, at den nævnte udvikling med hensyn til befordringsmidlerne væsentligt har forøget almenhedens mulighed for at tilbringe fritiden i naturen.

Statsministeriet må anse det af største betydning dels at lette almenhedens adgang til rekreation ved fritidsophold i naturen ved tilvejebringelse af frie badestrande, opholdspladser, campingpladser m. v., dels at drage omsorg for, at naturen ikke forringes ved en ødelæggelse af de værdifulde landskaber ved en bebyggelse, som ligesåvel vil kunne anbringes i mindre naturskønne omgivelser.

En af de metoder, man må rette sin opmærksomhed mod for at opnå mere helhedsprægede,

mindre tilfældige, rettidige løsninger, er udarbejdelse af fredningsplaner — i nøje samarbejde med byplanmyndigheder, byudviklingsorganer, vejmyndighederne m. fl.

Man har for forskellige områder opnået gode foreløbige resultater ad denne vej, og disse bestræbelser bør kunne udvikles ved et rationelt samarbejde mellem alle interesserede myndigheder og institutioner.

De nugældende bestemmelser om fredningsplaner forekommer efter de indvundne erfaringer mindre hensigtsmæssige.

Det initiativ til udarbejdelse af fredningsplaner, som ved § 31, stk. 1, er pålagt overfredningsnævnet, synes principielt mindre vel stemmende med dette nævns stilling som godkendende myndighed, jfr. paragraffens stk. 2.

Dette initiativ foreslås derfor henlagt til statsministeriet.

Med hensyn til behandlingen af byggeandragender o. l. bør der af hensyn til ansøgerne tilvejebringes en enklere og hurtigere forretningsgang end den gældende, hvorefter afgørelser træffes af overfredningsnævnet efter indhentede erklæringer fra vedkommende fredningsnævn og andre i planerne interesserede.

Da de særligt interesserede organer tænkes repræsenterede i de foreslåede udvalg, foreslås afgørelserne af byggespørgsmål o. l. umiddelbart overladt til udvalgene, dog således at afgørelser, som går vedkommende ejere imod, af disse skal kunne indankes for overfredningsnævnet.

Til § 1.

Ad § 33. Der henvises til det ovenfor anførte.

Ad § 34. I overensstemmelse med den fremgangsmåde, som er fulgt med hensyn til fredningsplanerne vedrørende Københavnseggen og Århusseggen, bør forslag til fredningsplanerne udarbejdes af stedlige udvalg, hvis medlemmer beskikkes af statsministeren. De i nærværende paragraf omhandlede udvalg tænkes dog sammensat på et bredere grund-

lag end de fornævnte, idet den byplanmæssige sagskundskaab samt vedkommende kommunale råd tænkes repræsenteret i udvalget. Det er tanken, at udvalgene skal kunne nedsætte særlige arbejdsudvalg.

Ad § 35. Efter de gældende bestemmelser skal en fredningsplan godkendes af overfredningsnævnet, hvilket foreslås bibeholdt.

I øvrigt henvises til de indledende bemærkninger.

Ad § 36. Efter de nugældende bestemmelser påhviler det overfredningsnævnet at tinglyse de af samme godkendte fredningsplaner. Det findes dog mest praktisk, at udvalgene selv foretager tinglysning henholdvis aflysning vedrørende planerne.

Ad § 37. Paragraffen vedrører sikring af arealer til opholdspladser, campingpladser o. l. samt til badestrande. Sådan sikring vil i mange tilfælde kunne ske ved servitutpålæg i henhold til lovens almindelige regler, men hvor dette ikke vil være tilstrækkeligt, bør de pågældende arealer søges erhvervet af det offentlige ved en overenskomst med ejeren. Statsministeriet skal i så fald kunne pålægge det pågældende udvalg at føre de indledende forhandlinger, men kan i givet fald henvide sagen til afgørelse af fredningsnævnene henholdsvis overfredningsnævnet efter lovens almindelige regler.

Kun ved en sådan henvisning vil fordeling af udgifter til erstatninger vedrørende det pågældende areal mellem staten og vedkommende kommunale kasser kunne foretages i henhold til lovens § 17, og det foreslås derfor, at statsministeriet, i tilfælde af at sagen kan gennemføres ved mindelig overenskomst mellem ejeren og det offentlige, kan gøre sin godkendelse betinget af, at vedkommende kommunale kasser udreder en andel af udgiften i overensstemmelse med § 17.

Ad § 38. Bestemmelsen er af rent praktisk karakter.

Ad § 39. Paragraffen tilsikrer udvalgene samme ret til adgang til arealer og samme gebyrfrihed og stempelfrihed med hensyn til dokumenter, som gælder fredningsnævnene.